

Előfizetési ár:

Egész évre 12 Ft.
Fél évre 6 Ft.
Negy. évre 24 Ft.
Egy száma 1 Ft.

Hirdetési kérelmek
térítőköltséggel
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai lap.

Szerkesztőség:

Starecsovai ut 3 sz. a.

Kiadóhivatal:

József főherceg
utca 11 szám.

Közlemények a szer-
kesztőségbe, előfize-
tési és hirdetési díjak,
így a lap szétküldé-
sére vonatkozó pana-
szok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap, szerda és
péntek reggel.

Főszerkesztő:

Feymann Gyula

Felelős szerkesztő:

Dr. Hódy Antal

ÜGYVÉDEK.

Hirdetések

Vig Simon nyomdájában is felvételnek.

Gromon utca 8. szám.

A királynénkat meg- gyilkolták!

Budapest. (A „Végvidék“ eredeti távirata. Fel-
adatott: szept. 10-én este 8 óra 5 perczkor.) Erzsébet
királynénkat ma Genfben egy anarkista leszurta
Bővebb részletek hiányoznak.

Boruljon gyászba egész Magyarország!

Torontál-Vásárhely.

Kisasszony napján nagy ünnepe volt Torontál-Vásárhely derék magyar népének.

Öregek és ifjak, férfiak és nők, a hazafias község apraja-nagyja mind ünnepi hangulattól lelkesedett s úgy vonultak a templomba hálaadó isteni tiszteletre, majd onnan a polgári körbe fényes diszközgyűlést tartani.

Olvasóközönségünk azt gondolja, hogy közéletünknek talán valami hatalmas alakja élvezte e napon Torontál-Vásárhely lelkes magyar népének barátságos vendégszeretétét s azért szünetelt ott szeptember 8-dikán minden munka, hogy helyet adjon a komoly vigalomnak s hazafias örömeinek?

Aki azt hiszi, csalódik.

Torontál-Vásárhelynek lelkes magyar népe egy nagy tanulság fölött ült ekkor diadalünnepet.

Diadalünnepét ülte annak a magasztos tanulságnak, hogy hit, erő, munkásság és akarat legyőz minden akadályt s működésüknek nyomában boldogság, virulás és nyugodt megelégedés fakad.

Az 1848/9-diki dicsőségekkel teljes szabadságharcunk alatt történt, hogy 1848 szeptember 8-dikán ellenséges kezek megtámadták Torontál-Vásárhely községét.

A pusztításra szomjas ellen váratlanul tört rá a mitsém váró lakosságra, de azért rövid idő múlva harcra készen állott az egész község s mint megannyi hős úgy vette föl megtámadóival szemben az önvédelmi harcot életre-halálra.

S megkezdődött egy véres küzdelem.

Azonban hiába volt a vásárhelyieknél a legbátrabb szív s a viadal hevében kifáradhatatlan kar, az ellen számbeli ereje győzött, a kis védő sereg letiportatott s mikor 1848. szeptember hó 9-dike felvirradt, Torontál-Vásárhely községe nem volt többé.

De nem sokáig.

A napok teltek. S midőn a romboló kezek elhagyták Torontál-Vásárhelynek elpusztított területét, Vásárhely népe nem vette kezébe a koldusbotot.

Ott maradt a siralmas romok között s vérző szívvel, könnytől ázott szemekkel munkához látott.

Ismét teltek a napok. S midőn Világos felől gyászos hangokat, egy dicső nemzet halálhörgését vitte el Vásárhely felé az esti szellő, — Torontál-Vásárhely ismét állott.

A bizalom, a hit, az erő és akarat újraépítette. Szébb lett, mint azelőtt volt.

Az újonnan emelt falak között majd azután ismét felhangzott a munka lármája. S Torontál-Vásárhely áll ma is.

Fennáll boldogságban, megelégedésben, erkölcsileg és vagyoniilag gyarapodva.

E boldogságában örömnepet ült egy gyásznapon.

Mikor e diadalünnepélyről hallunk, s szívünk túlrad a lelkesedéstől s igaz szeretettel üdvözljük ez alkalomból Torontál-Vásárhely derék magyar népét.

Eljen s dolgozzék ezentul is azaz a tettvágygyal, amely eddig lelkesítette nagy szívét. Legyen mindég ezentul is egy őrszeme a magyar nyelvnek s a magyar nemzeti szellemnek hazánknak e nemzetiségeklakta határszélén.

Eljen s dolgozzék e szellemben azon tudatban, hogy így lesz méltó régi jó hirnevéhez, mindnyájunk édes anyjához: magyar hazánkhoz.

S ha olykor-olykor csüggedni kezd a miatt, mert éppen őt nem méltatja kellő figyelmére Magyarország magyar nemzeti kormányja, úgy találjon vigasztalást a magyar költő jóslatában, hogy: „Megvirrad még valaha“.

Ami késik, nem mulik. A bűn előbb-utóbb megkapja büntetését s erősen hisszük, hogy nem messze az az idő, mikor olyan rendszer fog uralkodni majd a Kárpátok tövében, amely méltányolni tudja és fogja a Torontál-Vásárhelyek nagy fontosságát.

A kiaknázott nép.

A most kifejtendő nézetnyilvánítás célja, a sokszor és számtalanszor meghányt-vetett gabona uzsora témáját újból felszínre hozni, mert annak daczára, hogy hírlapjaink hasábjain mondhatjuk állandó rovatot képez, az még mindig nincsen eléggé kimerítve.

Ugyanis a vásárlásoknál követett eljárás, mely nem egyszer okmányhamisítás és csalásnak is minősíthető és a mely a mi vidékünk lakosságát ugyszólván már földönfutókká tette, nem oly egyszerű figyelemre sem méltatandó dolog. Már egyszer rá mutattunk azon okokra, hogy miért nem elővásárlás az a mit itt üznek, és miért gabona uzsora.

Ugyanis az ugynevezet elővásárlásnál nem csak szállítási szerződést, hanem több rendbeli váltót is iratnak alá a szipolyok a kényszer helyzetben levő szegény áldozattal.

A szállítási szerződések csak igen ritkán, a váltók azonban rendszeren pereltetnek, mi által a szegény paraszt nem csak gyorsabban, de nagyobb költséggel is jut a tönk szélére.

Tudjuk, hogy ezen váltók kitöltetlenül iratnak alá, de tudjuk azt is, hogy azok csak a kölcsön adott összeg erejéig tölthetők ki, mert ellenkező esetben azok megállapodás ellenesen lévén kitöltve értéktelenné válnak; de számítva a paraszt együgyűségére azok még is az adott kölcsönnél nagyobb összegre lesznek kiállítva és az elfogadó járatlansága folytán rendszeren meg is íteltetnek az összegek melyek rendszerint az eredeti kölcsön adott összegnek háromszorosát teszik ki.

A paraszt tudatlanságára alapított ezen üzelmeknek csak is a bíróságaink vehetnének véget az által, hogy ha a kézbesítők szigoruan utasítatnának, hogy a sommás végzések kézbesítés alkalmával, ne csak azt mondják „ha 3 nap alatt nem fizet, jön a végrehajtás“, hanem figyelmeztessék a feleket azon jogukra, hogy ha a váltó megállapodás elleni összegre lett kitöltve, akkor azt meghatalmazott ügyvédjük által három nap alatt kifogásolhatják.

A gabona uzsorát nagyban előmozdítja az a sajnálatos körülmény is, hogy az elővásárlási üzlettel, — ha ugyan e

rablást üzletnek szabad nevezünk, — igen sok községünkben korcsmárosok is foglalkoznak. Ezeknek a korcsmájában leitatott emberekkel azután könnyen köthetnek elővásárlási ügyleteket, még akkor is ha ezek a szerencsétlen áldozatok különben ily elővásárlási ügyletekbe sóha sem ugrottak volna bele. Mert az ittas embert a felkínált előleg rá csábítja az ügylet kötésre a mely a biztos romlásba vezet.

Nem azt akarjuk mi mondani ezzel, hogy korcsmáros foglalkozást üzö polgárok gabonát ne vásárolhassanak; a mi kívánságunk csak az, hogy korcsmáros a korcsmájában vagy az ezzel összekötetésben levő raktárában ne vásárolhasson gabonát. Hanem ez a kereskedés részére csak oly feltétellel engedtessek meg, hogy ezt oly körülmények között fogja üzni a midőn az eladók távol a szesz italok bódító erejétől, józan észszel fontolhatják meg elhatározásaikat.

Ha ez így történnék, akkor bizonyosan lepadna a számuk ezen káros ügyleteknek. Hiszen nézzünk végig a pancsovai gabonakereskedő czégek vidéki ügynökeinek névsorán, látni fogjuk, hogy ezek ugyszólván egytől-egyig korcsmárosok.

Ily módon nem csuda ha kiaknázták és kiaknázzák a mi vidékünk földmivelő közönségét. Az elővásárlásnak káros hitelügyletével foglalkozók azonban nem csak az előadott szempontokból volnának üldözendők, hanem egyenesen a nemzeties irányu politika érdekében is.

Nevezetesen a míg a határörvidék jogilag és tényleg fennállott, akkor a földmivelő osztály minden jóban bővelkedett s mostani sanyaru állapota csak a határörvidék polgárosításától kezdődik. Mint-hogy pedig — a mint tudjuk — a polgárosítást e szegény emberek a magyarok tényének tekintik, azért a romlást is a mely a polgárosítás után rájuk szakadt, a magyaroknak tulajdonítják. Ily módon azután mind azt a mi magyar rossz szemmel nézik.

Mikor a határörvidék fenn állott, akkor nem csak gondját viselték a földmivelőnek s minden vállalatánál, sőt csekélyebb munkáiban is felvilágosították és segítették; ha rossz esztendőben vetőmag nélkül maradt a gazda, a tartalék gabonából még kenyérre valót is adtak neki, — hanem a házközösség intézménye s annak sajtósági jogi természete megakadályozta egyenesen hogy ily szipolyok kezébe jussanak. Mert akkor nem lehetett oly alaposan a végire járni a földmivelőnek mint most.

A polgárosítás után a földmivelő parasztság e védsánczát akkor a midőn a házközösségek megszüntetése kimondatott, — elvesztette ekkor vált lehetővé az elővásárlási ügyletek kötése annyival inkább mert a torontálmegyei minta közigazgatás összetett karokkal elnézte a lelketlen nép rontók lassu de biztos munkáját. Pedig ha már kezdetben rá vetették volna a községi jegyző urak s egyáltalában ez üzelmekre a szemüket, akkor a házközösségek megszüntetése daczára is meg tudott volna állani a maga lábán az az egyszerű paraszt s nem látta volna ezen intézkedésben mai tönkretételének forrását, s nem fogadná bizalmatlanul a magyar államnak és nemzeti társadalomnak minden ténykedését, miután attól tart, hogy ezek is olyantételt eredményeznek mint a házközösségek megszüntetése.

Nem következtek volna be ez állapotok annak dacára, hogy a házközösségek megszüntetése mellett, még ama bizonyos 25. §-ba foglalt korlátozást eltörölték. Ezek az állapotok továbbra így nem maradhatnak; ezért ha még megmenteni akarjuk a megmenthetőt, akkor feszítsük meg mielőbb minden erőnkkel a bajok orvoslására, ebből a célból azokon az első segélyt nyújtó orvosszereken kívül a melyeket már fentebb megjelöltünk szükségére volna még gyökeres reformokra is.

Ilyeneknek gondoljuk az elővásárlás teljes megszüntetését; a kereszmárosoknak az italmérés helyén az italméréssel össze nem függő minden más üzletszerű foglalkozástól való eltiltását; kimondását annak, hogy minden olyan váltóból származó követelés érvénytelen a mely a váltóról kellő felvilágosodottsággal nem rendelkezhető egyénnel kötött. Így talán még meg lehetne előzni annak az állapotnak költséges biztos bekövetkezését, hogy a jómódjáról híres Torontál vármegye paraszt osztálya teljesen koldussá váljék.

Raisz.

H I R E K.

— **Olvasóinkhoz.** Szeptember hó elsőjével új előfizetést nyitunk lapunkra, mert azon három hónap alatt, amióta élünk, azt tapasztaltuk, hogy nemcsak Pancsován és Torontál megyében, de az egész végvidéken valóban szükség van lapunkra. Ez a tudat ébresztette bennünk pünkösdi hetében a „Végvidék” megalapításának eszméjét s amikor most arról győződhetünk meg, hogy e hitünk már egy negyed éves pályafutásunk alatt valóra vált, akkor nincs az a hatalom, erőszakoskodás és üldözés, amely visszavonulásra kényszeríthetne bennünket. Amidőn tehát az új negyedév küszöbén kijelentjük, hogy még élni akarunk s ezentul is azok leszünk, akik voltunk: hű szolgálja a jognak, a törvénynek és az igazságnak, — arra kérjük e nemes törekvés barátait, támogassanak bennünket ideális küzdelmünkben előfizetéseikkel. Előfizetési díjaink lapunk homlokzatán olvashatók s legcélszerűbben postautalványon küldhetőek be a kiadóhivatal címére. Egyszersmind a hátralékok szíves befizetését is kérjük.

— **Kinevezés.** Laub Florián elhalálása folytán megüresedett és csak augusztus hó végén betöltött rajztanári állás újból megüresedett. Sebestyén Károly rajztanárt ugyanis kinevezte a közoktatásügyi kormány a honföldi állami faipari szakiskolához.

— **A király ajándékai.** Ő Felsője vasárnap este Dessewffy Sándor v. b. t. tanácsos, püspöknek egy rendkívül értékes, gyémántokkal díszített és nehéz arany láncszal ellátott püspöki keresztet küldött ajándékba. Röhrich udvari pénztárnok nyújtotta át az ajándékot, mely egyházfeljedelmünk kiváló kitüntetését involválja. — Schotta Ernőné, a furdó tulajdonosa egy gyémánttal gazdagon kirakott karperecet kapott, mely közepén a király monogrammjával van díszítve; nővére, Margit k. a. értékes női órákat kapott, a legfelsőbb monogrammmal ellátva. Szabó Tivadar igazgató értékes arany zsebrórákat kapott, verő szerkezettel, tetején az uralkodó család címerével.

— **Művészestély és bazar.** Megirtuk már, hogy a helybeli református egyházközösség fenntartási alapja javára október 2-án bazzárral egybekötött művész-estélyt rendez. Az előkészületek már nagyban folynak. Az estélyre Jókai Mór felolvasást, Szabolcska Mi-

hály pedig verset küld, Jászai Mari, a nagy tragika személyesen mutatja be páratlan művészetét. A műsor változatosságához azonkívül Szilágyi Arabella opera-énekesnő és Polonyi Elemér zongoraművész is hozzá fognak járulni. A rendező bizottság ma fog megalkulni.

— **Nyolcz évig püspök.** Vasárnap volt nyolcz éve, hogy Dessewffy Sándor megyés püspök Szt.-Gellért püspök székén egyházmegyéjét kormányozza. Ez alkalommal az egyházmegye minden templomában hálaadó istentiszteletet tartottak és forró imát küldtek a királyok királyához, hogy Dessewffy püspök még sokáig kormányozhassa egyházmegyéjét Isten és a haza javára. A megyés püspök intronizációja ezen évforduló napján a királynak mondott szentmisét Buziáson.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Pancsova városi bizottsága 1898. évi szeptember hó 12-én d. e. 9 órakor a városi színház nagytermében tartja IV. rendkívüli közgyűlését melynek egyedüli tárgya: Hofbauer & Lehner társvalalkozók beadványa a Temesrakpart terv módosítása tárgyában.

— **Oktobernek elsején . . .** Még ugyan csak szeptembernek elején vagyunk, de már némelyes dolgok, mik a katonai ügyosztályban észlelhetők, figyelmeztetik a husz éves generációt október elsejére, arra a napra, melyen a nóta szerint megfújják a trombitát és részint lóra kell ülni, részint pedig bakancsot kell huzni a hazáért. A napokban érkeztek meg ugyanis a katonai ügyosztályhoz azok a bizonytalan kinézésű behívó jegyek, melyeken ott pompázik a parancs imigyen: X. X. wird hiemit zur activen Dienstleistung einberufen . . . Ez ellen a parancs ellen azután nincs apelláta, be kell rukkolni, keserves három esztendőre, masirozni kell a rezes banda után, pedig siralmas a nóta. Érkezett sok-sok behívó a katonai-ügyosztályhoz s ezek között néhány önkéntest is beszólít a magas parancs. A kik tehát még nem kapták kézhez behívó jegyüket, e helyen is figyelmeztetjük őket, hogy váltsák ki a katonai-ügyosztálytól s készüljenek neki jól a három esztendőnek, a három keserves esztendőnek . . .

— **Esküvő.** Ha a g. Rezső glogoni tanító ma esküszik örök hűséget Révész Mariska kisasszonynak. A polgári kötés délelőtt 10 órakor az anyakönyvi hivatalban, az egyházi esketés pedig d. u. 5 órakor megy végbe a róm. kath. templomban.

— **Jegyzői szigorlat.** Torontálmegyénél az őszi jegyzői szigorlatok következőképen tartatnak meg: Október hó 7-én lesznek az írásbeli és 8-án a szóbeli vizsgák. A vizsgálatra való becsátás iránti kérvényeket október hó 2-ig bezárólag lehet beadni az alispánnál.

— **Szép közbiztonság.** A napokban esett meg a következő közbiztonságunkat jellemző eset: Fényes nappal hajtatott B. G. Franzfeldi kereskedő be Pancsovára. Az Újfalui utnak a Petőfi utczába való torkolásánál egy szerb paraszt a lovak elé ugrott és megállította a kocsit. A bámuló kereskedőtől követelte az elvesztett pokróczát, melyet csak az találhatott meg, miután azon az uton jött melyen ő is járt. A kereskedő azon felhívására, hogy kutasssa ki a teljesen üres szekeret, semmit sem törődve, kezdte a lovakat kifogni. A békés polgár megsokalva ezen hatalmaskodást le szállott a kocsiról és erőlesen tiltakozott ezen sommás eljárás ellen és újból befogta lovait és csakis gyorsaságának köszönheti, hogy a megtámadó és a segítségére siető társainak közápóra elől megmenekülhetett. És ez történt fényes nappal ugyszólván a város közepén a szép ezeluháju, megszaporodott számú rendőrségünk dacára.

— **A békés-csahaiak példája.** Békés vármegye székhelyének közönsége olyan lépésre határozta el magát, a mely a mai közéleti viszonyok között kétszeresen figyelemreméltó. Békés-Csaháról jelentik ugyanis, hogy ott az elhunyt Rudolf trónörökös nevét viselő gimnáziumban szeptembertől kezdve tapintézetet u. n. alumneumot létesítsenek. Csaba városa az intézmény részére 2000 fitot szavazott meg s a társadalom adakozása az első esztendőben negyven növendék olcsó élelmezését biztosította. Ezzel az intézménnyel az egyszerű alföldi város nemes módon főzte le még Budapestet is. A kegyelet, ha ilyen tényben nyi-

latkozik meg, minden ember szívét megkapja. Micsoda erőteljes társadalmi lehet annak a városnak, amely hasonló intézményt önjerejéből képes létesíteni! Nem tudjuk, kik a vezérek az eszme keresztvitelében, de akárkik is legyenek, büszkén tekinthetnek működésükre.

— **Megjöttek a katonák.** A nagy hadgyakorlatoknak vége van s a buziási „harc-tér“-ről egyre-másra vonulnak haza a csapatok. A mi gyalogosaink már megérkeztek, úgy a honvédek, mint a közösök. Pénteken reggel külön vonat hozta őket. Fogadásukra megjelentek a vasutnál Mattanovich polgármester s Jovanovics katonaiügyi tanácsnok is. Katonáink hazaérkezését ezuttal különösen is érdekessé tette azon körülmény, hogy a közösök tudvalevőleg megváltoztak s ezentul az aradi 33-asok egy zászlóalja helyett a szegedi 46-osok egy zászlóalja fog városunkban tartozkodni, akiket új otthonukban szívesen üdvözlünk. Itt említjük meg, hogy a huszárok holnap fognak csak megérkezni.

— **A temesvári munkagép- és eszközkiállítás** Dániel Ernő báró kereskedelemügyi kir. miniszter — mint most már véglegesen megállapított — folyó hó 18-án fogja ünnepélyesen megnyitni. Ez alkalomból a kamarai kerület összes ipartestületei küldöttségileg fogják magukat képviseltetni. A miniszter tiszteletére fényes banket rendezése is van tervbe véve. A megnyitási nap egy érdekes programját dr. Horváth János ismert ipariügyi szakirónak az „Ipari termelő szövetkezete kről tartandó felolvasása fogja képezni. További részletek legközelebb fognak közhírré tétetni.

— **Karnagy-választás.** A róm. kath. egyházközösség tanácsa ma délelőtt 11 órakor a hitközség irodájában tartandó ülésében tölti be a lemondás következtében megüresedett karnagyi állást, melyre összesen 16 pályázó jelentkezett. Ezek közül azonban, értesülésünk szerint, csak a következők igazolták képzettségüket: Horner Antal, (prágai conservatorium) Jaksch Ede, (regensburgi zeneiskola) Smolka Antal (prágai zeneiskola) Pfandner Albert, Roder Emil (bécsi conservatorium) és Klier Döme (prágai orgona iskola). Meg vagyunk ugyan győződve, hogy az egyháztanács tagjai a legjobb meggyőződésük szerint fognak ezen fontos alkalommal szavazni, mégis kötelességünk őket arra figyelmeztetni, hogy nem csak a jó katólikust, és a jó muzsikust hanem főleg a jó magyart is keressék a leendő karnagyban. És nem is annyira karnagra mint inkább kántóra legyen a hitközségnek, ki minden egyházi funkció alkalmával ne csak is merje hanem tegye is meg kötelességét. Ha a mostani pályázók közül nincsen ezen követelményeknek megfelelő ember, úgy tessék a választást elhalasztani és új pályázatot kiírni.

— **Korékpárverseny.** Csütörtökön, szeptember hó 8-án folyt le a nagy-beckerekai pályán az idén az utolsó verseny nagy érdeklődés mellett. A verseny mind a 9 futamában számosan indultak. Nyertesek maradtak: Szárits János, Krempels József, Till Viktor, Vizner Máté, Merschorf J. Todorosz Miklós, Schüpfer Károly, Löbl Moricz, Braun Marcell, Gruity Branko, Feldmann Zsigá, Frankl Hugó és Szekesán János. Délmagyarország bajnoka egy újabb esztendőre ismét Szárits János lett.

— **Werner Orfeum.** A Somossy mulatóból előnyösen ismert Werner Ödön igazgatósága alatt egy előkelő erőkből álló társaság 2 vendég előadást ad a „Trombitás“ szálloda nagy termében. A műsor szigoruan családias jellegűnek ígérkezik. Az utolsó előadás már ma lesz. Kezdeté 8 órakor este.

— **A torontáli ipar sikere.** A torontáli szőnyeggyár készítményeit mi sem dicsérheti jobban, mint az a körülmény, hogy rövid idő alatt már másodszer ezen gyár szőnyegeivel díszítik a magyar király sátorát. Hermann igazgató tegnapi vitte el az e célra megrendelt 20 négyszög méter nagyságú szőnyeget Lőcsére.

— **Éjjeli betörés.** Szombaton virradóra valami osztozkodni szerető polgártárs az ablakon át tett látogatást Radda J. M. fakezteskedői telepén levő irodájában, honnan 8 ft

4.

kézpézuzt el is emelt. A későn felébredt űr csak bottal űthette a nyomát. Erősen nyomozza a rendőrség.

— **A beiratások eredménye.** A közs. német-tannyelvű iskolákban a mindennapi iskolakötelesek beiratása a következő eredménnyel fejeztett be: A fiu iskolában van 224 tanuló és pedig az I. osztályban 66, a II. oszt. 59, a III. oszt. 62, a IV. oszt. 30, az V. oszt. 21 és a VI. osztályban 6 tanuló; a leányiskolában van 190 tanuló, ezek közül jár az I. osztályába 46, a II. oszt. 42, a III. oszt. 48, a IV. oszt. 38, az V. oszt. 14 és a VI. oszt. 2 tanuló.

— **Torontál vármegye állat-egészség-ügye.** Lépfene: Bocsár 6 u., Nagy-Margitta 3 u., Révaujfalu 3 u., összesen 3 község 12 udvar. Veszettség: Horvát-Kécsa 1 udvar, Módos 2 u., Nagy-Margitta 1 u., Nyerő 1 udv., Perjámos 1 u., Szerb-Bóka 1 u., Tamásfalva 1 u., Zichyfalva 1 u., 8 község 9 udvar.

Takonykór és bórstéreg: Aracs 4 udvar, Botos 1 u., Czrepaja 1 u., Egres 1 u., Istvánvölgy 1 u., Ivánda 1 u., Jankahid 2 u., Karlova 1 u., Keresztes 1 u., Kumán 4 u., K-Szölős 1 u., Lajosfalva 2 u., Lukácsfalva 1 u., M.-Szent-Mihály 1 u., Magyar-Czernya 1 u., M.-Padé 1 udv., Magyar-Szent-Márton 1 udv., Nagy-Becskekerek 1 u., Német-Elemér 1 udv., Nagy-Kikinda 1 udv., Nagy-Komlós 1 u., N-Torák 2 u., Ó-Béba 1 udv., Orlovát 3 udvar, Oroszlámos 1 u., Román-Petre 3 udv., Szerb-Aradác 1 u., Szerb-Elemér 5 u., Tóba 1 u., Tomasevác 1 u., Torontál-Erzsébetlak 4 u., Török-Becse 4 udvar, összesen 33 község 56 udvar.

Tenyészbénaság és hólyagos kiütés: Almás 1 udvar, Illánca 3 udvar, összesen 2 község 4 udvar.

Sertésvész: Aurélháza 1 u., Csóka 1 u., Gyála 1 u., Gyér 1 u., Horváth-Csene 8 u., Kanak 1 u., K-Zombor 1 u., N.-Czernya 1 u., N.-Csanád 1 u., Öregfalva 1 u., Perjámos 11 u., Regény 1 u., Rudolfsnad 45 u., Szaján 1 u., Szerb-Ittebe 11 u., Szerb-Nagy-Szent-Miklós 2 u., Szerb-Szent-Péter 3 u., Szerb-Párdány 5 u., Tógyér 1 u., Torontál-Kübekháza 1 udv., T.-Kanizsa 1 udvar, Ujpécs 7 udv., összesen 22 község.

— **Fontos közlemény.** Nehezen emésztethető ételek csak mértékletes élvezete is, gyakran különféle gyomor bajokat von maga után, melyek — ha figyelembe nem vétetnek — könnyen nehéz betegségekkel elfajulnak. Oly bajok elhárítására a Dr. Rosa gyomorérti balzsamának kitűnő hatása bebizonyult és tanácsos hogy ezen készítmény egy háztartásban sem hiányozzon. Valódi kapható az itteni gyógyszerárakban és Fragner B. főraktárában. Prága 203—III. Lásd a hirdetőményt.

KARCZOLAT.

Az asszony a magyar közmondásokban.

A társasélet egész csomó többé-kevésbé jó gondolatot fogadott örökbe az asszonyról. Ezeket azután minden lehető alkalommal mint igéket idézi, mert ilyen esetben nem tud azoknál találóbbat mondani.

Ez az idézés azonban csak a külföldi, valamint a magyar írók és költők mondásaira szorítkozik, míg ellenben a magyar nép nyelvén élő közmondások közül alig egyet-kettőt fogadott be a nagyközönség. Pedig ezek között is van sok érdekes, találó mondás, amelyek egyrészt megmutatják, hogy milyen szempontból érdeklődik az asszony a magyar népet, másrészt megmutatják azt is, hogy a társaséletnek a nőről alkotott nézete milyen alakot nyert a nép gondolkodása körében.

Ime a példák:

Háznál egy oszlopot tart a férfi, kettőt az asszony.

Ügyes gazda megszerzi, okos asszony megőrzi (t. i. a gazdaságot).

Nem kereshet annyit a jó gazda, amennyit a rossz asszony el nem pazarolhatna.

*

Azt a nehézséget, amelylyel a feleség megválasztása és megőrzése jár, jellemzően fejezik ki a következő közmondások:

Asszonyt, vásznat ne végy gyertya-világnál!

Nézd meg az anyját, vedd el a lányát. Könnyebb az asszonyt tánczba vinni, mint ránczba szedni.

Könnyebb egy zsák bolhát őrizni, mint egy asszonyt.

*

A nők életkorának divatos számítása is fölmerül a következő közmondásban:

Gazdag özvegyasszony mindig harmincz esztendő.

*

Schenk tanár teoriájának gyakorlati oldaláról, amely szerint a szülők többsége fiúgyermeket kíván magának, a magyar nép így nyilatkozik közmondásaiban:

Ökönyi fiu is többet ér egy nagy leánynál. Szalma férfi is arany asszonyt érdemel.

*

A leánynyal megáldott mama gondolkozása a következő sóhajtásban nyer kifejezést:

Könnyebb a leányt fölnevelni, mint férjhez adni.

*

A hozományvadászokat a következő közmondások bélyegzik meg:

Csunya leánynak is szép a pénze. Gazdag leánynak bójtben is esik farsangja.

*

Tudvalévő dolog, hogy az asszonyok nem szeretik hüvelyükben tartani a nyelvüket. Egész csomó magyar közmondás gunyolódik a nők e tulajdonságán. Így például:

Egy lud, két asszony egész vásár. Szája veri meg az asszonyt. Két-három asszony egész sokadalom.

*

A nők titoktartását sem becsüli valami nagyra a magyar nép, amint ez kitűnik a következőkből:

Nem titok, amit két asszony tud. Részegre, asszonyra, gyermekre titkot ne bizz!

*

Ime, mit mondanak a közmondások arról, mennyire kell az asszonyoknak hinni:

Mosolygós asszonyznak, világos felhőnek nem kell hinni. Nem hogy asszonyi állatnak, de még kebelednek se higgy.

Ha asszonyok sirnak, megnyirnak. Nincs hamisabb víz az asszonyok könnyhullatásánál.

*

Az asszonyok feledékenységét, másrészt pedig kegyetlen emlékező tehetségét (tudniillik mindkettőt ott, ahol nincs helyén) ez a két közmondás tárgyalja:

Hosszu haj, rövid ész. Könnyebben felejt a kigyó farka vágását, hogysem egy asszony legkisebb bosszuságát.

*

Arról az egyetértésről, amely az asszonyok között uralkodik, szintén szólnak a magyar nép közmondásai:

Ritkán egyeznek a kontyok. Nehezen egyeznek meg a szép asszonyok.

*

Végül arról, hogy milyen veszedelmes az asszonyi állapot, ez a közmondás beszél:

Tűz, asszony és tenger miatt vész el sok ember.

*

Joggal mondta Erdélyi János, hogy a közmondás a nép hallható lelkiismerete, ő és új testamentuma, szellemi hitbizománya . . .

S. V.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula. Nyomatott Vig Simon gyorsajtóján.

Selyem-damasztok 75 krtól

4 frt 65 krig méterenként s selyem brokátok — saját gyáraimból valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.) Ruhák s blousok a gyárból! **Privat fogyasztóknak postabér, vámmentesen s házhoz szállítva. Minták postafordultával.**

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben.

(cz. és kir. udvari szállító.)

3410 sz.

tlkv. 898

Arverési hirdetés és feltételek!

Az alibunári kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint Jankovics György pancsovai lakos végrehajtatónak Zsuzsa Nisztor petrovozzelloi lakos elenében fennálló 140 frt tőke, és 60 frt tőke s jár. iránti követelés kielégítés végett a birói árverés végrehajtást szenvedő, Zsuzsa Nisztor petrovozzelloi lakos tényleges birtokát és tulajdonát képező Petrovozzello községben Nika Illés és Keremán Tanaszia beltelkével tőszomszédos nem telekkönyvezett házsám nélküli házra és 415 □-l kertre 160 frt megállapított kikiáltási ár mellett elrendelt **1898 évi október hó 10-ik napján d. e. 9 orakor** Petrovozzello község házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni, u. m.

1.) Ha a megállapított kikiáltási áron felüli ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitézött ingatlan a kikiáltási áron alól is eladatulni fog.

2.) Az árverés szándékozó köteles az árverést megelőzőleg a birói kiküldött kezébe bánatpénz gyanánt 1.) 16 frt készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban letenni vagy annak letétbe helyezését igazolni.

3.) Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben mindenkor a leütés napjától számítva és pedig az első részlet egy ló, a másodikat 2 hó, a harmadik 3 hó alatt a pancsovai kir. adóhivatal mint birói letétpénztárba az 1881 évi 39,425 sz. I. M. R. 6, 7 és 8 §§-ai értelmében lefizetni.

Alibunár 1898 évi május hó 20-án

Kerészy, kir. jbiró.

Baranda község előljáróitól.

2549. sz.

kig. 898.

Hirdetés.

Közhírré tétetik, hogy Baranda község tulajdonát képező 94⁰⁰ hold jó minőségű szántóföld f. é. október 1-től kezdődőleg ő egymásután következő évre 16 frt. holdnyi kikiáltási ár mellett egy tagban f. é. szeptember hó 15-én d. e. 9 órakor a község házánál nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatulni.

A közelebbi feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Ugyanezen nap d. e. 11 órakor a község tulajdonát képező ujonnan felépített 24 öl hosszú kukoriczagoré is fog haszonbérbe adatulni.

Baranda, 1898. szept. 4-én.

Floth N. andor
jegyző.

Witolics
biró.

3408 szám

vh. 1898.

Arverési hirdetményi kivonat!

Az alibunári kir. járásbíróóság mint tlkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Jankovics György pancsovai lakos végrehajthatónak Birdja Pável petrovszellói lakos elenében fenálló 100 frt tőke, 60 frt tőke és 130 frt tőke s jár. iránti követelés kielégítése végett a bírói árverés végrehajtást szenvedő Birdja Pável petrovszellói lakos tényleges birtokát és tulajdonát képező Petrovszelló községben Múndrea Jón és Géna Georg házhelye szomszédságában fekvő nem teleknyvvezett 1099 ó. i. sz. haz 1440 el kert. 1330/i részlet számú 158 □-öl épületi terület és 1330/2/i részlet számú 100 □-öl legelő területre 200 frt megállapított kikiáltási ár mellett elrendelt s 1898 évi október hó 1 napján d. e. 9 órakor Petrovszelló községhez tartozó nyilvános árvevényes következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felüli ígéretet senki sem tenne, az árvevényre kitűzött ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

2. Az árvevényi szándékozók köteles az árvevényt megelőzőleg a bírói kiküldött kezéhez bánatpénz gyanant 20 frtot készpénzben nagy óvadékképes értékpapirokban letenni vagy annak letetbe helyezését igazolni.

Kelt Alibunár 1898 évi május hó 28-án

Kérészy, kir. jbiró.

14534 szám.

tkvi 1898.

Arverési hirdetményi kivonat.

A pancsovai kir. tszék mint tlkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Schurschul Todor pancsovai lakos javára 380 frt tőke, ennek 1896. évi május hó 30-tól járó 6% kamata 29 frt 45 kr. eddigi, 14 frt 80 kr. jelenlegi és még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §-a értelmében **Punhuly Koszta** szefkerini lakos ellen a szefkerin községben fekvő és az 1439. számú tljvben foglalt I. dülő 108 hrsz. 17²⁴ hold I. oszt. szántóra 125 frt. II. dülő 108 hrsz. 1¹⁶³ hold I. oszt. szántóra 62 frt. III. dülő 108 hrsz. 1¹⁴⁶ hold II. oszt. szántóra 43 frt. IV. dülő 108 hrsz. 1¹⁰¹⁸ hold I. oszt. kaszálóra 93 frt. a 169 hrsz. 1144 n.-öl III. oszt. kaszálóra 34 frt., az 58. hrsz. 400 n.-öl szőlőre 50 frt., a Hutweide megjelöléssel bíró 290 n.-öl gyümölcsösre 15 frt., a 72 hrsz. 1160 n.-öl I. oszt. kaszáló 41 frt., az I. dülő 108^{1/2} hrsz. 400 n.-öl I. oszt. szántóra 29 frt., a 400 n.-ölnyi házhelyre 18 frt. becsárban az árvevényt elrendeli és azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árvevény Szeferkin község-házában 1898. évi október hó 3. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő egy a tkvi hivatalban mint Szeferkin községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árvevényen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

3. Az árvevényi szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 12 frt 50 kr., 6 frt 20 kr., 4 frt 30 kr., 9 frt 30 kr., 3 frt 40 kr., 5 frt. 1 frt 50 kr., 4 frt 10 kr. 2 frt 90 kr. és 1 frt 80 kr. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Pancsován 1898. évi július hó 20-án.

Jankó,

kir. törv. albiró.

Jó házi-koszt!

Jó és izletes házi-kosztot szolgáltat úgy a házban mint azon kívül is, igen jutányos árért

Neustein Szilárd

vendéglős.

(Ferencz Józseftér a római kath. hitközség palotájában.)

1317 sz.

kir. végrh. 1898.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pancsovai kir. törvényt 1898 évi 426 számú végzése következtében Kiss Mór ügyvéd által képviselt Sessler József javára **Kralics Rudolf, Kralics Krisztina és Bandl Vincze** ellen 300 frt s jár. erejéig 1898 évi augusztus hó 3-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1059 frtra becsült lovak, kocsik, zab, buza, tehének és szelroztából álló ingóságok nyilvános árvevényen eladatnak.

Mely árvevénynek a pancsovai kir. járásbíróóság V. 384/3 és 1898 számú végzése folytán 300 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi január hó 15. napjától járó 6% kamatai, — eddig összesen 61 frt 97 krban bíróság már megállapított és 2 frt 20 kr. árvevény kitűzési költségek erejéig Almáson adósok lakásán leendő eszközökre 1898. évi szeptember hó 14-dik napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsárban alul is el fognak adatni.

Kelt Pancsován, 1898. évi auguszt. hó 24 napján.

Bossán,

kir. bírósági végrehajtó.

12659 sz.

tkvi 1898.

Árverési hirdetmény kivonata.

A pancsovai kir. tszék mint tlkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Kiss Mór ügyvéd által képviselt Gyurgyev Váza dolovai lakos javára 235 frt tőke, ennek 1897. évi május hó 1. napjától járó 6% kamata 6 frt 65 kr. eddigi 16 frt 75 kr. jelenlegi és még felmerülő költség kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144 és 156. §-a alapján és 146. §-a értelmében **Kovács Zsiván** dolovai lakos ellen az Dolovai községben fekvő és az 3425 sz. tljvben foglalt: a. I. dülő 91 hrsz. 2 hold I. oszt. kaszálónak felére 102 frt 50 kr. 25 hrsz. 2 hold II. oszt. szántó felére 124 frt 50 kr. a 199 hrsz. 1 hold II. oszt. szántóra egészben 81 frt az I. dülő 219 hrsz. 1¹⁰⁰ hold II. oszt. szántóra 96 frt az I. dülő 91 hrsz. 2 hold I. oszt. kaszáló felére 102 frt 50 kr. becsárban az árvevényt elrendelni és azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árvevény Dolova község-házában 1898. évi október hó 6. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő, egy a tkvi hivatalban mint az Dolova községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árvevényen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

3. Az árvevényi szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 10 frt 28 kr., 12 frt, 45 kr., 8 frt 10 kr., 9 frt 60 kr., és 10 frt 25 kr. készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni. Ha az ingatlan, oly áron adatnak el mely, a Kovács Zsiván javára bekebelezett haszon élvezetét megelőző 900 frt követelés kielégítésére elégséges úgy az árvevény által a bekebelezett haszonélvezeti jog nem érintetik, ellen esetben az árvevény hatálytalaná válik s az ingatlanok ugyanazon a napon a haszonélvezeti jogra való tekintet nélkül el fog adatni.

Pancsován 1898. évi június hó 18-án.

Kir. törv. tkvi. oszt.

Jankó,

kir. törv. albiró.

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu felbőfögést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértolulást, hámorhoidákat női bántalmak, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés keményedésnél, a gyermek elválásztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgnyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttetem képződéseknél, stb. 50 óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től Prágában 203-III.

Ki az emésztése minden munkáját új életre serken és egészséges tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált háziszser. 1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krjával. Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszer-től és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen, a **prágai házikenőcs** csomagolásán pedig a jobbrol látható háromszögű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állnak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszer-tárában, Egger A. gyógyszer-tárában, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utóda.

Főraktár a készítőnél **B. FRAGNER** Apotheke „Zum schwarzen Adler in Prag. Ecke der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal

Hirdetmény.

Alólirott — mint vagyombukott Teodorovics János és neje Zavisity Alexandra esődtömeggondnoka köz-hírré teszem, hogy a vagyombukottak tulajdonát képező, — a torontál szigeti határban fekvő ingatlanokat, **1898. évi szeptember hó 17-én délelőtt 10 óra** kor Tor.-Szigeten a község házaán megtartandó nyilvános árverésen, az 1898/99-ik évi gazdasági évre készpénzfizetés mellett haszonbérbe fogom adni.

Perlasz. 1898. szept. 5-én.

Török
esődtömeggondnok.

Clayton & Shuttleworth
Váczli-körút
63. sz.
mezőgazdasági gépjárművek Budapest

állat a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobiles és gőz-szíj- és kecskék 2 1/2, egész 12 hengerű, továbbá járgány-kormányok, kaszáló- és aratógépek, boronák, szénagyűjtők.

"COLUMBIA" legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, repavágók, kakoricza-morsotók, daratók, 6-10-malmok.

2 és 3 vasú ekék
Egyetemes acél-ekék
és minden egyéb gazdasági gépek.

Vízleves árjegyzékek kint és innen ingyen és bérmentve kitérnek.

16377. sz.
tkv. 1898.

Árverési hirdetményi kivonat.

A panaszosok kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán a tor. vásárhelyi tak. pénztár részv. társaság javára 325 frt tőke ennek 1897 évi február hó elsőtől járó 6% kamata 48 frt 80 kr. eddigi és még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881: LX. t.-cz. 144. §-a alapján és 146. §-a értelmében **Dobrics Zsivanka** és illetve késedelmes árverési vevő **Dobrics Cseda, Negrov Traján, Grossza József** barandai lakosok ellen a Baranda községben fekvő és a barandai 328 fol. 430 fol. 892 sz. tkvben foglalt ingatlanokból Dobrics Zsivanka nevében álló 1/5 részekre 1 II. dűlő 107 hrsz. 2 hold I oszt. szántó 1/5 részére 45 frt 2 dűlő 107-ik hrsz. 2 hold I oszt. szántó 1/5 részére 45 frt 3. dűlő 107-ik hrsz. 2 hold I oszt. szántó 1/5 részére 45 frt 4). I dűlő 21 hrsz. 2 hold I oszt. szántó 1/5 részére 45 frt 5. II dűlő 121 hrsz. 2 hold I oszt. szántó 1/5 részére 45 frt 6 I dűlő 38 hrsz. 2 hold I oszt. szántó 1/5 részére 45 frt 7. V dűlő 118 hrsz. 2⁸⁰⁰ hold 1/5 részére 56 frt 8. V. dűlő 118 hrsz. 4 hold I oszt. kaszáló 1/5 részére 89 frt 9. V dűlő 163 hrsz. 2⁸⁰⁰ hold kaszáló II 1/5 részére 56 frt továbbá u. ezen tkvben felvett alábbi ingatlanokra az 1881. XL t. cz. 156 §-a alapján u. m. 10. V dűlő 107 hrsz. 1 hold. 10. kaszálóra egészbe 112 frt 11. hrsz. nélk. 600 ö. kerte egészben 70 frt 12. 198 hrsz. a. 800 ölkertre egészben 95 frt 13. 225 hrsz. 800 ö I kerte egészben 95 frt 14. 88 ö. i. sz. házra és 800 ö I ház hely. egészben 500 fr. becsárban az árverést elrendeli, azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés a kir. tszék tkvi hivatalos helyiségben **1898. évi szeptember hó 29-én d. e. 9 óra**kor fog megtartatni a következő a tkvi hivatalban mint a Baranda községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alól eladatni is fog.
3. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 4 frt 50 kr., 4 frt 50 kr., 4 frt 50 kr., 4 frt 50 kr., 4 frt 50 kr., 4 frt 50 kr., 5 frt 60 kr., 8 frt 90 kr., 5 frt 60 kr., 11 frt 20 kr., 7 frt 9 frt 50 kr., 9 frt 50 kr., és 50 frt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni.

Panasz. 1898. évi aug. 3-án.

Felső írs. 1898. évi aug. 3-án.

Százszázai a
családoknak iszszák
Elszerezettél
naponta a

Ejzen! éljen!

Kathreiner-féle
malata-kávé

Kathreiner-féle
malata-kávé

Kathreiner-féle
malata-kávé